

Spekulativ, ogrundad teori om autism

Professorn i psykiatri Lisbet Palmgren gör i Läkartidningen 12/98 några reflexioner om autism under rubriken »Kärlek lever av att kärlek se». Det är en elegant inlindad kritik av den syn på autism vars främste representant i Sverige är professorn i barnpsykiatri Christopher Gillberg.

Att kritiken är elegant inlindad betyder inte att den är mjuk. Den är stenhård. Så här låter det: »...inte behöver man gå så långt som att förklara alla

brister i empati som medfödda hjärnskador. Jag tror tvärtom (min kursivering) att det är viktigt att autistiska barn och deras föräldrar tidigt får psykoterapeutisk hjälp.»

Lisbet Palmgren frågar sig följaktligen vad som hade hänt om den autistiske pojken Dibs (hur vet Palmgren att han hade autism i modern bemärkelse?) inte träffat den skicklige terapeuten Virginia Axline. Jo! »Kanske hade han hamnat på en institution för psykotiska eller obotligt efterblivna barn.» Det är inte svårt att i dessa rader läsa budskapet: »Varning för teorin om autism som en konsekvens av en defekt i hjärnan. Då får man ingen (psykoanalytisk) psykoteraپی och därmed ligger vägen öppen till en institution för psykotiska eller obotligt efterblivna barn.»

Bort från institutionsvård

Den moderna teorin om autism [1] leder emellertid inte *till* men *bort* från institutionsvård, ty den möjliggör ett psykologiskt-pedagogiskt behandlingsarbete som rättar sig efter handikappets art, inte efter en spekulativ och vetenskapligt ogrundad psykoanalytisk teori. Till skillnad från den psykoanalytiska teorin skadar den inte heller föräldrarna genom att lägga skuld för handikappet på dem.

Vart psykoanalytiska teorier om autism och därav betingade psykoterapeutiska ansträngningar kan leda vet vi idag mycket väl – inte minst genom ett avslöjande Stripteaseprogram om det så kallas »fallet Elisabeth». Elisabeth har autism och hade namn om sig att vara »Sveriges farligaste kvinna».

Behandlingen bedrevs av psykoanalytiskt inriktade terapeuter, som med

hjäpnadsväckande uthållighet under åratals provade sina överksammetoder.

Lisbet Palmgren tror inte att det betyder så mycket »vilken psykoterapeutisk skola den mötande terapeuten bekänner sig till. Det viktiga är och förblir det mänskliga mötet. Det är i det mötet som världen blir begriplig och vår mänsklighet blir till».

Tro eller vetenskap?

De vackra slutorden i de två sista meningarna rymmer för mig en djup sanning om psykoteraپens väsen. Formuleringen »bekänner sig till» är däremot egendomlig. Eller är den avslöjande? Röjer den måhända att Lisbet Palmgren betraktar psykoanalytisk teori och terapi inte som forskningsfält och kunskapsområden utan som trosfrågor, där vetenskap och fakta är av underordnad betydelse? Om terapeuten i sitt möte med patienten utnyttjar en ålderdomlig och felaktig etiologisk teori, okunnig om eller av »religiösa» skäl ovillig att acceptera en senare tids forskningsrön, så är det inte längre oväsentligt vilken psykoterapeutisk skola den mötande terapeuten »bekänner sig till». Kanske är alltså Lisbet Palmgrens vackra slutord mindre att förstå som djupsinnig sanning än som en lovsång över charlataneri.

Hans Bendz
överläkare i psykiatri,
Lund

Referens

- Gillberg C. Asperger syndrome and high-functioning autism. Br J Psychiatry 1998; 172: 200-9.

Kränkande insinuationer om kärlekslöshet

Med stor förvåning läste jag i Läkartidningen 12/98 Lisbet Palmgrens krönika »Kärlek lever av att kärlek se». Som f d chefsöverläkare vid Fruängskliniken, Långbro sjukhus, Stockholm, torde hon ha haft vissa möjligheter att påverka behandlingen av den från press och TV kända autistiska patient som beskrivits som Sveriges farligaste. Behandlingen av denna patient är svår att förstå om man inte vet hur man har sett på autism tidigare på bl a Långbro sjukhus.

Palmgrens synsätt verkar vara en kvarleva från den tiden, ett synsätt som jag hoppas inte är gångbart bland psykiatrer längre. Hur det än är med den saken är jag mycket glad att ha sluppit stå under hennes eller någon annan psykiaters inflytande när det gäller behandling och vård av min autistiska son, nu 9 år. Jag tycker det känns kränkande att läsa de insinuationer om kärlekslöshet i vård och kontakt mellan föräldrar och autistiska barn som Palmgren lägger fram.

Vad min sons autism än beror på så är det inte det brist på kärlek eller brist på tillfälle till mänsklig kontakt, både hemma i vår familj, i skolan och på korttidshem.

Hugo Stenström
röntgenläkare, Linköping

Replik:

En enda teori förklarar inte allt

När det gäller beteendestörningar hos barn är jag av den bestämda uppfattningen att man ej bör vara dogmatisk och hävda »den enda vägen». Det är tröttsamt med tendensen till förenklingar. En tid berodde all psykiatrisk problematik på dåliga mödrar, en annan tid be-

rodde allt på samhället, just nu är det gener och hjärnskador som gäller. För mig verkar det uppenbart att man här ofta har att göra med en mångdeterminerad problematik.

Naturligtvis kan det finnas en biologisk orsak eller biologiska komponenter